

[Ministeren for kulturelle anliggender]

tidligere havde råd, tid og kræfter til. Fritiden er i dag andet og mere end den nødvendige hvilepause mellem opslidende arbejdsperioder. Fritiden er en selvstændig del af menneskers hverdag. Den skal kunne rumme et meningsfuldt indhold og give den enkelte oplevelser og muligheder for en direkte deltagelse i samfundets udvikling. Kultur har noget at gøre med, hvordan mennesker lever med hinanden, og hvordan vi oplever og fortolker tilværelsen. Kulturpolitik og fritidspolitik er sider af samme sag.

Kulturpolitik omfatter andet og mere end teater, film, billedkunst, litteratur og musik. Den skal bringe kunsten ud til alle og sørge for at bevare kulturarven. Men den har også yderligere mål. Den vedrører hvert enkelt menneskes dagligdag og skal være med til at skabe de bedst mulige betingelser for en personlig udvikling. Den skal aktivisere og stimulere til kommunikation og fællesskab mellem mennesker og til at skabe forudsætningerne for, at den enkelte får øgede muligheder for at påvirke samfundsudviklingen og for at bestemme over sin egen tilværelse.

Den *arbejdsløshed*, som den økonomiske krise har påført os, er vel vort største aktuelle politiske problem. Den er også en udfordring til kulturpolitikken. Hverken bøger, museer, teatre eller film kan – eller skal kunne – tilsløre de menneskeligt uacceptable virkninger af arbejdsløsheden. Men på en række områder kan vi forsøge at sætte noget i gang, som kan bidrage til at skabe indhold og mening – også i den påtvungne »fritid«, som følger af at være uden arbejde.

Kulturpolitikken virkefelt vil især blive udvidet og ændret i takt med *den øgede fritid*, som vi alle får som følge af teknologiudviklingen i erhvervslivet. Vi vil nødvendigvis komme til at opfatte arbejdet som et samfundsgode, der må fordeles solidarisk mellem alle. Der bør være lige ret til det eksisterende arbejde for alle – både mænd og kvinder. Det vil samtidig medføre øget fritid for alle – både mænd og kvinder – og dermed helt nye og bedre muligheder for et familieliv og for et fællesskab i familien eller inden for andre kollektive leveformer. Herved bliver kulturpolitik, fritidspolitik og familiepolitik sider af samme sag.

Kulturpolitikken må bidrage til at modvirke den *opsplitning af samfundet* og den enkeltes hverdag, som er vilkårene i det indu-

strialiserede samfund. Familierne splittes i den forstand, at forældrene har hver sit arbejde, oftest uden forbindelse med hinanden – børnene er i forskellige institutioner, og familiens gamle er sendt på plejehjem. De fritidstilbud, som stilles til rådighed, kan ofte forstærke denne splittelsestendens, men bør tværtimod henvende sig til hele familien, således at fritiden kan samle snarere end adskille. Kulturtilbuddene bør i højere grad end nogen sinde gøres brede og dermed engagerende for alle, uanset alder, køn og social baggrund.

Den hastige teknologiske udvikling, især på kommunikations- og informationsområdet, vil stille ganske særlige krav til kulturpolitikken. De visioner om den nye teknologi og dens følger, som vi præsenteres for, har ofte karakter af skræmmebilleder. Men vi bør ikke overse de positive muligheder, teknologiudviklingen også rummer – blandt andet muligheder for bedre kontakt mellem mennesker og lettere adgang til information.

Men vi kan ikke gøre os håb om at se disse positive muligheder virkeliggjort, medmindre vi gør os klart, hvad vi vil med den nye teknologi, og finder frem til metoder, der kan bruges til en styring af udviklingen. Lykkes det ikke, risikerer vi, at det bliver de negative virkninger af teknologiudviklingen, vi først og fremmest vil få at se: en uddybning af informationskløften, risiko for ekspertvælde, en fortsat isolering af mennesker i deres hjem foran fjernsynsskærmen, overstimulation fra et utal af TV-programmer, en international, strømlinjet bevidstløshed i et sanseløst forbrug af underholdningsindustri – multinationalt fremstillet med det formål at skabe profit på de mest primitive længsler og følelser i enhver af os.

80ernes kulturpolitik må være en kamp imod disse negative tendenser. Den må skabe rammer om fælles udfoldelse, steder, hvor man kan være sammen om at skabe fælles oplevelser, hvad enten det drejer sig om idébetonede aktiviteter, om kunst, om idræt eller om, hvad vore hænder kan skabe. 80ernes kulturpolitik må blive en kamp mod de negative kræfter, som påvirker samfundsudviklingen. Den skal modvirke de tendenser i retning af isolering og opsplittning af den enkelte menneskes tilværelse, som har præget samfundet i det sidste halve århundrede, og som skaber ensømhed, utryghed, fremmedfø-